

**dr hab. Piotr Jańczak prof. uczelni
Akademia Muzyczna
im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy.**

Recenzja rozprawy doktorskiej

mgr. Youlin Ye pt. " Similarities and Differences Between Chinese and European Composers in Arranging Chinese Traditional Opera Music".

Zleceniodawca recenzji

**Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki
ul. Łąkowa 1-2, 80-743 Gdańsk reprezentowana przez
prof. dr hab. Ryszarda Minkiewicza, przy kontrasygnacie kwestor Magdaleny Gruszczyńskiej**

na podstawie Uchwały Rady Wydziału Dyrygentury Chóralnej, Muzyki Kościelnej, Edukacji Artystycznej, Rytmiki i Jazzu nr 24/2019 z dnia 21 stycznia 2019 roku na podstawie art. 14 ust. 2 pkt. 2 Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki w zw. z art. 179 ust. 1 z dnia 3 lipca 2018 roku.

Przewód został wszczęty w dniu 21 stycznia 2019 roku. Do pełnienia funkcji promotora został powołany prof. dr hab. Waldemar Górski

Ocena rozprawy doktorskiej.

Rozprawa doktorska mgr. Youlin Ye, na którą składa się część pisemna oraz dzieło artystyczne bada podobieństwa i różnice w komponowaniu i aranżowaniu tradycyjnej chińskiej muzyki operowej przez chińskiego kompozytora Yang Zhena oraz polską kompozytorkę Beatę Wróblewską. Powodem podjęcia niniejszego tematu jest przedstawienie ważnej pozycji opery w tradycji kultury chińskiej, ale także ukazanie wpływów kultury zachodu na jej rozwój. Autor rozprawy doktorskiej oraz dzieła artystycznego podjął szereg działań celem realizacji tematu. Kluczowym było zamówienie kompozycji „Mu Guiying Takes Command of Troops” u polskiego kompozytora - Beaty Wróblewskiej. Autorski projekt doktoranta wymagał podjęcia wielu przedsięwzięć, do których należały m.in: konsultacje z kompozytorem na płaszczyźnie adaptacji libretta oraz jego synchronizacji ze sferą czysto muzyczną. Premierowy projekt wymagał także systematycznej pracy doktoranta z kompozytorem chińskim Yang Zhenem - ukazując w nowej zinstrumentalizowanej wersji utwór „Liang Hongyou”. Projekt wymagał wielu miesięcy przygotowań prób - zaangażowania chóru, orkiestry, solistów, tancerzy i aktorów. Synteza części pisemnej pracy doktorskiej wraz z przedstawionym dziełem artystycznym stanowi zwarty dokument, który jest nowym ujęciem tematu w dziedzinie dyrygentury.

Ocena dzieła artystycznego

Dzieło artystyczne – Koncert Dyplomowy - Youlin Ye, Xiamen University Science & Art Center Concert Hall, 12 lipca 2019.

Doktorant Youlin Ye przedstawił materiał DVD, który został zarejestrowany 12 lipca 2019 roku w Xiamen University Science & Art. Center Concert Hall. Przedmiotem dzieła artystycznego były dwa utwory: Beaty Wróblewskiej „My Guiying Takes Command of Troops” do tekstu Mei Lanfang w tłumaczeniu Youlin Ye oraz Yanga Zhena „Liang Hongyu”. Trzeci utwór będący uzupełnieniem koncertu, który nie podlegał ocenie dzieła artystycznego Quinfenga Zhena do tekstu Qu Conga z aranżacją chóru Yanga Zhena to „I Love You, China”.

Wykonawcami koncertu byli:

Choirs: Xiamen Siming District Musician Association Choir, The Choir of University College TTK Collage Symphonic Orchestra of Xiamen Opera and Dance Theatre, solo sopran Whu Zhen, *wykonawca - jinghu Jiang Yuanli.*

Beata Wróblewska „My Guiying Takes Command of Troops”.

Już na wstępie pragnę zaznaczyć, że nagranie koncertowe zarejestrowane w formacie DVD wywarło na mnie ogromne wrażenie. Ważnym elementem nagrania był fakt jego rejestracji z kilku kamer, co ułatwiło ocenę pracy dyrygenta. Potężny aparat wykonawczy orkiestry i chóru w Art. Center Concert Hall od pierwszych dźwięków 4-częściowego utworu Beaty Wróblewskiej „My Guiying Takes Command of Troops” został wprowadzony miękkim auftaktem przez uśmiechniętego, ale skupionego dyrygenta. Oparty na pięciostopniowej skali wstęp, który tworzyły frazy skrzypiec, wiolonczel, fletów i harfy został poprowadzony z wielką ekspresyjną dbałością. Rozwijająca się dynamika piano już od pierwszych fraz dowodzi bardzo dobrego wyczucia frazy, ale też umiejętności jej kształtowania. Na uwagę zasługuje świetna umiejętność skupienia na sobie uwagi orkiestry, która z wielkim zaangażowaniem odczytuje gest dyrygenta. Prowadzący doskonale jest zaznajomiony z partyturą. Ze swoistą gracją wprowadza głosy żeńskie chóru. Pewnym, zdecydowanym gestem prowadzi część ekspresyjną z solo sopranu, którego perfekcyjną intonacyjnie i wyrazowo partię wykonuje utytułowana artystka Chin Wu Zhen. Dyrygent kontroluje wejścia chóru biorąc wraz z nim auftakt i artykułując niemo

tekst. Na uwagę zasługuje świetnie przygotowany chór. Nienaganna emisja, trudne, często sekundowe współbrzmienia nie stanowią dla niego żadnej przeszkody. Chór bardzo dobrze brzmi zarówno w odcinkach wokalnoinstrumentalnych jak i frazach a cappella. Wydaje się, że jedynie odcinek chóru w I cz. utworu prowadzony na wokalizie można było bardziej uwypuklić w stosunku do orkiestry. Całość utworu jest spójna. Aksamitny głos solistki przeoblega się z tradycyjnym instrumentem chińskim jinghu, który zabarwia dodatkowo utwór polskiego kompozytora typowym brzmieniem kultury wschodu. W kulminacji części II nie ustrzeżono się fałszywie brzmiącego ostatniego akordu – głównie poprzez za nisko brzmiące soprany. Ogólnie dzięki sprawnym reakcjom dyrygenta proporcje brzmieniowe chóru, orkiestry i solistki uzyskują bardzo dobry balans. Materiał dźwiękowy całości został profesjonalnie ukształtowany, dzięki czemu zarówno instrumenty dęte jak i perkusyjne nie przykryły chociażby partii chóru. Poza tym prowadzący całym sobą potrafi uzyskiwać odpowiednie napięcia fraz poprzez wyrażanie emocje zarówno gestem jak i mimiką twarzy. Kontroluje i uprzedza wejścia poszczególnych instrumentów. Efektywnie potrafi wykorzystywać kształt dłoni, którą moduluje i przekazuje energię – przy jednoczesnym zachowaniu pulsu i ramy metrycznej. Dyrygent bardzo dobrze poprowadził aparat wykonawczy przez 4 części wydobywając ekspresję i realizując plany wykonawcze każdej z nich.

Yhang Zhen - „Liang Hongyu”

Premiera utworu wzbogaconego o partię orkiestry symfonicznej odbyła się podczas koncertu doktorskiego w Xiamen University Science and Technology Center Concert Hall Wykonawcami byli: Choirs: Xiamen Siming District Musician Association Choir, The Choir of University College TKK Collage Symphonic Orchestra of Xiamen Opera and Dance Theatre sopran solo - Hou Lianna, wojownik Ji Yafu, *instrumentalista jinghu - Jiang Yuanli, perkusista - Wu Jinsong*

Sześcioczęściowy utwór przedstawia sceny z życia Liang Hongju. Akcje sceniczne takie jak: spotkanie bohaterki - wojowniczkii Liang Hongju z Shizhongiem. Najważniejsza jej bitwa pod Huang Tiandang, jak też docenienie zasług w oczach ludności kraju to najważniejsze motywy utworu. Środki artystyczne jakimi dodatkowo są: taniec, walka, gra aktorska, kostiumy to wielki kunszt muzyczno-aktorski poprowadzony przez Youlin Ye. Utwór rozpoczyna improwizacja na perkusji po czym dyrygent wprowadza orkiestrę. Monumentalne brzmienie zostaje utrzymane w pewnych mocnych gestach. W tym czasie na scenę wbiega Liang Hongju z dwoma wojownikami przedstawiając krótki taniec. Odcinek, który można uważać za swoistą introdukcję utrzymaną w dynamice forte, kończy pewnym mocnym zamknięciem. Druga kontrastowa fraza zostaje wprowadzona delikatnym auktaktem. Na tle brzmienia harfy i fletu w charakterze kantylenowym

zostaje wprowadzony chór, który prowadzi dialog z wojowniczką - sopranistką przy akompaniamencie jinghu i perkusji. Realizacja partii sopranu oraz gra aktorska zasługują na wielkie uznanie. Wycucie frazy, nienaganna intonacyjna stymulowały współpracę z zespołem. Choć przy zmianach temp występowały nieliczne braki synchronizacji wejść poszczególnych grup instrumentów, to na uwagę zasługuje pełna kontrola dyrygenta nad całym przebiegiem utworu. Walory muzyczne i techniczne pozwalają swobodnie poruszać się w wymagającym wokalnoinstrumentalnym dziele. Prowadzący świetnie koordynuje partię solistów z orkiestrą. Niezliczona ilość motywów prowadzonych w tempie rubato, zmian tempa i metrum połączonych z walką sceniczną najlepiej świadczy o profesjonalizmie doktoranta. Drobne błędy intonacyjne chóru, które wystąpiły szczególnie w kulminacjach poszczególnych części polegające na zawyżaniu sopranów lub zaniżaniu tenorów nie wpłynęły znacząco na ogólny odbiór dzieła. Bezsprzecznie doktorant swobodnie porusza się w skomplikowanym muzycznym dziele. Daje dowód nie tylko dobrego przygotowania technicznego, ale także muzyka o bogatym wnętrzu emocjonalnym, który potrafi przekazywać skrajne napięcia. To wielka wartość dyrygenta. Na uwagę zasługuje doskonale przygotowana orkiestra i chór. Wspólnie z doktorantem i solistami stworzyli dzieło o najwyższym poziomie wykonawczym.

Praca pisemna - " Similarities and Differences Between Chinese and European Composers in Arranging Chinese Traditional Opera Music".

Ocena rozprawy doktorskiej – część pisemna.

Przedmiotem badań były dwa utwory: premierowy - Beaty Wróblewskiej „Mu Guiying Takes Command of Troops” oraz chińskiego kompozytora Yang Zhena „Liang Hongyu” w nowej aranżacji z orkiestrą symfoniczną. Praca składa się ze wstępu, dwóch obszernych rozdziałów, podsumowania w trzech językach polskim, chińskim i angielskim, bibliografii, streszczenia w języku polskim i angielskim. Wzbogacona jest przykładami nutowymi, zdjęciami tradycyjnych chińskich instrumentów. Aneksy zawierają biogramy kompozytorów, głównych aktorów, solistów oraz partytury utworów oraz materiał DVD z koncertu dyplomowego. Wprowadzenie do dysertacji to krótka charakterystyka współczesnej opery chińskiej. Wydaje się, że materiał ten rozszerzony do początków historii opery chińskiej mógłby stanowić osobny rozdział dający solidny fundament do całej pracy. Ze względu na temat autor zdecydował się jednak na zwięzły opis cech współczesnej opery chińskiej. W związku z powyższym na tym etapie można było dokonać także krótkiej charakterystyki opery polskiej - co zapewne wzbogaciłoby dalsze rozważania. W pierwszym rozdziale analizie poddano warstwę techniki komponowania, stylów, struktury muzycznej, struktury melodii, tekstu, instrumentarium, technik wokalnych w/w utworów. Rozdział drugi zawiera analizę doświadczeń nabytych podczas realizacji prób

jak: praca z chórem, solistami, orkiestrą, tradycyjnym chińskim instrumentem jinghu. Badanie zawiera także eksplikację partytury wywiady z kompozytorem, a także opinię publiczności. W pierwszym rozdziale autor charakteryzuje fabułę i strukturę budowy kompozycji „Liang Hongyu” chińskiej generał z dynastii Song, która panowała w latach 1102-1135. Składająca się z 6 scen historia została zaadaptowana do współczesnego dzieła Yang Zhena zdobyła wiele nagród i wyróżnień. Na potrzeby projektu doktoranta oprócz tradycyjnej obsady z 2016 roku, a więc instrumentu jinghu, tradycyjnej chińskiej perkusji, chóru, głosu solo, sceny walki - została wzbogacona o klasyczną orkiestrę symfoniczną – nadając dziełu wzbogacony obraz dźwiękowy.

Następna analiza dotyczy fabuły i struktury budowy utworu polskiej kompozytorki Beaty Wróblewskiej Mu Guiying przejmując dowodzenie nad wojskami - kantata. Treść pochodząca z historii starożytnych Chin opowiada o waleczności bohaterki z rodziny Yang w obronie ojczyzny. Utwór został skomponowany na klasyczną orkiestrę symfoniczną, w którym wykorzystano charakterystyczny chiński instrument muzyczny *jinghu*, chińską perkusję, chór, śpiew solowy i fortepian.

W utworach dzieła artystycznego autor zwraca uwagę na znaczenie tekstu tradycyjnej opery - rytm i strukturę zdań. Ukazuje podobieństwa i różnice dotyczące wymowy jednosylabowych słów chińskich i wielosylabowych świata zachodniego. W czytelny sposób ujmuje podział sylab języka chińskiego i angielskiego. Frazy zostają także przetłumaczone na język polski. Podkreśla wagę historii kraju w rozwój fabuły opery. Jednocześnie zwraca uwagę na popularyzację w świecie opery chińskiej poprzez adaptację języka angielskiego - zaznaczając, że tylko oryginalna wersja zachowuje pełną wartość tradycyjnego chińskiego tekstu operowego. Tłumaczeń dokonał sam doktorant starając się w pełni zachować znaczenie tekstu. Przedmiotem badań był także związek chińskiego języka operowego z językiem tekstowym. W aspekcie tym zwraca uwagę na ważny rejestr głowy – wiodący w operze chińskiej. Autor dokonuje analizy struktury muzycznej utworów pod względem budowy zastosowanego instrumentarium do określonej ekspresji utworu, znaczenia chóru w podkreślanii wyrażania emocji, tempa, harmonii oraz zastosowania 5, 7 i 9 tonowych skal. W jednym z rozdziałów doktorant zwraca uwagę na wpływ systemu chińskiej opery ban-qiang, który znajduje swoje zastosowanie w nowych kompozycjach chociażby Beaty Wróblewskiej, ale także na strukturę tekstu i styl śpiewu. Dokonuje także opisu ważnych instrumentów chińskich jak jinghu, jing erhu, Yuegin i wielu innych. Zestawia klasyczną orkiestrę symfoniczną zachodnią z współczesną orkiestrą chińską ukazując podobieństwa i różnice w poszczególnych sekcjach instrumentów. Przedstawia obiektywne różnice w kompozycjach zachowujących chińskie instrumentarium. Zwraca uwagę na adaptację działań wojennych ze sztukami walki. Przykładem jest walka w utworze koncertu

„Liang Hongyu”. Zółnierzem jest śpiewaczka operowa mióóniczka walki z Xiamen. Bogactwo kostiumów, maski, makijaże oddają ważny element wizerunku chińskich bohaterów.

Celem tego innowacyjnego dzieła było zbadanie podobieństw i różnic w kompozycjach opery chińskiej polskiego i chińskiego kompozytora. Autor przedstawia wnioski z dysertacji, którymi są cechy wspólne, do których należą: fabuła heroiczna walka o wolność kraju i tradycyjny zarys stylu kompozycji, stylu wokalnego i technik śpiewu solistów i chóru, zachowanie tradycyjnego instrumentu jinghu i chińskiej perkusji, w przypadku utworu „Liang Hongyu” zachowanie akcji scenicznej dzieła w pełnej formie (kostiumy, rekwizyty, maski, charakteryzacja). Cechami innowacyjnymi nazywa: wykorzystanie różnych technik kompozytorskich w płaszczyźnie struktury skali i harmonii. W obu kompozycjach została zastosowana zarówno tradycyjna skala pentatoniczna jak i zachodni system dur-moll. Podobne zjawisko wystąpiło w harmonii, która zawierała elementy tradycyjnej harmonii połączonej z dowolną harmonią klastrową. Zastosowano zachodnie techniki kompozytorskie jak inwersja i augmentacja, a także połączenia chińskich i zachodnich technik modulacji. Wystąpiły również elementy polifonii. Zauważono także przenikanie się i uzupełnianie technik wokalnych.

Praca została skonstruowana rzetelnie. Wystąpiły w niej drobne błędy interpunkcyjne i stylistyczne. Uwagę czytelnika mogą zwrócić akapity, których w języku angielskim się nie stosuje. Dysertacja stanowi nowatorskie ujęcie tematu, które może być wykorzystane jako ważne kompendium wiedzy w pracach o podobnej tematyce. Zastosowane metody badawcze w pełni odzwierciedliły podobieństwa i różnice dwóch różnych kulturowo kompozycji. Na uwagę zasługuje inicjatywa doktoranta, który był pomysłodawcą powstania dzieła Beaty Wróblewskiej. Dzięki tej oryginalnej koncepcji powstała praca o charakterze porównawczym dwóch odrębnych kultur, a tym samym cel pracy został osiągnięty.

KONKLUZJA

Wyrażam pełne uznanie dla artyzmu Pana Youlin Ye. Przedstawiona rozprawa doktorska jak i dzieło artystyczne, ukazują w pełni dojrzałego - obdarzonego wrodzoną muzykalnością i bogatą wyobraźnią dyrygenta. Na podstawie dzieła artystycznego, które zostało zrealizowane 12 lipca 2019 roku w Xiamen University Science & Art. Center Concert Hall z zaangażowaniem potężnego aparatu wykonawczego orkiestry, chóru, solistów, aktorów dowodzi wysokich umiejętności doktoranta. Przedstawione dzieła - polskiej kompozytorki Beaty Wróblewskiej „Mu Guiying takes command of the troops” oraz chińskiego kompozytora Zhen Yanga „Liang Hongyu” - ukazują dyrygenta

charyzmatycznego, dysponującego czytelnym warsztatem dyrygenckim, który posiada plastyczną zdolność prowadzenia frazy. Doskonała technika, świetny kontakt z zespołem panowanie nad całością realizacji pozwala z wielkim uznaniem ocenić pracę doktoranta. Koncert został poprowadzony z przemyślanym planem wyrazowym i ekspresyjnym. Na uwagę zasługuje oryginalność interpretacji, która została nagrodzona gromkimi brawami licznie przybyłej publiczności.

Ukazanie przenikania się światowych kultur poprzez adaptację tradycyjnej muzyki chińskiej przez współczesnych kompozytorów chińskich i polskich stanowi absolutnie nowatorskie ujęcie tematu. Przedstawione dzieło artystyczne niewątpliwie wpisuje się również w działania mające na celu ochronę dóbr dziedzictwa kultury narodowej - ojczyzny doktoranta.

Biorąc powyższe pod uwagę, stwierdzam, że zarówno praca pisemna oraz przedstawione dzieło artystyczne - wnosi znaczny, twórczy wkład w rozwój dyscypliny artystycznej dyrygentura. Stanowi autorskie ujęcie i rozwiązanie problemu w obszarach dotąd nieeksplorowanych. Jestem przekonany, że doktorant Youlin Ye jest gotowy do samodzielnej pracy artystycznej. Stwierdzam, że przedstawiona rozprawa doktorska oraz dzieło artystyczne Youlin Ye spełnia wymagania art.18 a ust.5 ustawy z dnia 14.03.2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U.z 2017 roku, poz.1789) w związku z art.179 ust.2 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U.z dnia 30 sierpnia 2018 r.poz.1669).

Tym samym wnioskuję do Rady Dyscypliny Artystycznej Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku o pozytywną opinię w przedmiotowej sprawie oraz Senatu Akademii Muzycznej o nadanie stopnia doktora Youlin Ye w dziedzinie sztuk, dyscyplinie – sztuki muzyczne - realizowanej odpowiadającej specjalności dyrygentura.

dr hab. Piotr Jańczak prof. uczelni

Bydgoszcz, dn. 28.10.2020 r.

